

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: M. Alexei)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, A. Malii, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și de Prohorov Vladimir,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Prohorov Vladimir împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc Boțan George cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 24 iunie 2020, Prohorov Vladimir a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc George Boțan cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat, că prin hotărârea din 24 octombrie 1997 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, Prohorov Natalia (bunica lui Prohorov Vladimir), născută în XXXXX, decedată la XXXXX, a fost recunoscută ca victimă a represiunilor politice din Republica Moldova, ce au avut loc între anii 1940-1949.

A susținut că, în temeiul deciziei Tribunalului mun. Chișinău din 04 aprilie 2000, a fost recunoscut dreptul de proprietate asupra apartamentelor nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX, după tatăl său, Prohorov Gheorghe.

Totodată, a învederat că, prin decizia Tribunalului, s-a dispus evacuarea Tamarei Luchianov, a lui Serghei Luchianov și a Nataliei Luchianov, împreună cu toți membrii minori ai familiei, din apartamentul nr. XXXXX str. XXXXX, nr. XXXXX, mun. XXXXX cu acordarea unei alte încăperi de locuit, precum și evacuarea lui Serghei Micleușan, Verei Micleușan și Ghenadie Micleușan, cu toți membrii minori ai familiei din apartamentul nr. XXXXX str. XXXXX, XXXXX, mun. XXXXX cu acordarea unei alte încăperi de locuit, cu obligarea Primăriei

mun. Chișinău să acorde familiilor Luchianov și Micleușan alte încăperi de locuit în legătură cu evacuarea, care trebuie să corespundă cerințelor sanitare și tehnice, în raza mun. Chișinău.

A menționat că, după rămânerea definitivă a Deciziei Tribunalului, la cererea lui Prohorov Gheorghe, prima instanță a eliberat Titlul executoriu nr. 2-344/98 din 04 aprilie 2000.

A reținut că, la 26 septembrie 2004, Prohorov Gheorghe, a decedat, iar în temeiul certificatelor de moștenire testamentară nr. 790 și nr. 793 din 11 februarie 2005, Prohorov Vladimir a devenit proprietarul apartamentelor nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX, înregistrate în OCT Chișinău sub nr. cadastrale XXXXX și XXXXX.

Astfel, a susținut că, din cauza inacțiunilor reprezentanților Primăriei mun. Chișinău, precum și a Ministerului Justiției, nici Prohorov Gheorghe, nici Prohorov Vladimir până în prezent, nu s-au instalat în apartamentele nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX.

În acest sens a notat că, începând cu anul 2000, Prohorov Gheorghe, iar după decesul lui, nemijlocit reclamantul Prohorov Vladimir, s-au adresat de nenumărate ori către Primăria mun. Chișinău, Pretura s. Buiucani, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare, Departamentul de Executare, Ministerul Justiției al RM, Procuratura mun. Chișinău, executorului judecătoresc Boțan George în vederea executării deciziei din 04 aprilie 2000 a Tribunalului Chișinău, însă până în prezent aceasta nu a fost executată.

A comunicat reclamantul că, la 13 februarie 2019, a depus o cerere de chemare în judecată în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, între anii 2015-2019, repararea prejudiciului moral cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 august 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată, fiind constatat faptul încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc de dispoziție irevocabil, fiind încasată din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Prohorov Vladimir suma de 25 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Ulterior, prin decizia din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată parțial hotărârea din 22 august 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind constatată încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești între anii 2015-2019, și s-a dispus a încasa din contul bugetului de stat al Republicii Moldova în beneficiul lui Prohorov Vladimir suma de 50 000 de lei în contul compensării prejudiciului moral cauzat prin încălcarea acestui drept.

Totodată, a susținut reclamantul că, prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc de dispoziție irevocabil a Deciziei Tribunalului mun. Chișinău din 04 aprilie 2000, a fost încălcat grav dreptul său de proprietate.

Mai indică că, fiind proprietar, nu are posibilitatea să locuiască împreună cu familia sa în apartamentele nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul situat pe str. XXXXX nr. XXXXX, mun. XXXXX, dar anual este obligat să achite impozitul pe bunurile imobile în cauză.

Astfel, în calitate de proprietar al apartamentelor supra menționate, nu are posibilitate să le transmită în chirie sau arendă, or, să dispună de ele după bunul său plac, din cauza inacțiunii persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Primăriei mun. Chișinău, precum și a Ministerului Justiției, astfel fiindu-i cauzat un prejudiciu, ce reiese din venitul ratat ca urmare a încălcării dreptului la executare a hotărârii în termen.

A notat reclamantul că, pentru perioada anilor 2013-2015, prejudiciul material cauzat sub forma venitului ratat pentru neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 a fost încasat în anul 2018, prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2018.

A indicat reclamantul că, pentru perioada anilor 2016-2020, conform datelor de la Bursa imobiliară "LARA" SRL, valoarea medie a chiriei anuale a apartamentelor nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX situat în mun. XXXXX, str. XXXXX, este sistematizată după tabel în valoare totală de 371 810 lei cu titlu de profit ratat.

A menționat că, din cauza ilegalităților persoanelor cu funcție de răspundere și a disperării, în ceea ce privește executarea hotărârii, au apărut anumite schimbări de psihic, care se exprimă prin suferințe fizice și morale, și, deși, în sine, prejudiciul moral nu poate fi reparat, or, suferințele produse nu pot fi calculate în bani, totuși, acestea pot fi atenuate printr-o compensație care i-ar oferi o oarecare satisfacție, considerând că suma de 100 000 lei este una echitabilă în acest sens.

A solicitat Prohorov Vladimir constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei și a prejudiciului material în sumă de 371 810 lei cu titlu de profit ratat, cauzat în anii 2016-2020, și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 19 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea. S-a constatată încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, fiind încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului material în sumă de 143 117,50 lei cu titlu de venit ratat suportat în legătură cu neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, prejudiciul moral în sumă de 5 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1 200 lei. În rest, cererea de chemare în judecată, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 20 octombrie 2020, a declarat apel Ministerul Justiției, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea prin care acțiunea depusă a fost admisă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 06 noiembrie 2020, a declarat apel și Prohorov Vladimir, solicitând admiterea acestuia, modificarea hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de cuantumul prejudiciului material și moral, cu încasarea sumei de 371 810 lei cu titlu de prejudiciu material suportat, sub formă de venit ratat și a sumei de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au admis apelurile declarate de Ministerul Justiției și de Prohorov Vladimir. S-a casat parțial hotărârea din 19 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Prohorov Vladimir împotriva

Ministerului Justiției, intervenienții accesorii Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc George Boțan cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea ce ține de pretenția cu privire la încasarea venitului ratat și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care: S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Prohorov Vladimir suma de 207 969, 96 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat sub forma venitului ratat pentru perioada iulie 2017 - iunie 2020, pentru neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000.

În rest cerința cu privire la încasarea venitului ratat, s-a respins ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 2, 4 alin. (1), 5 alin. (1) și (2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, art.267 alin. (1), art. 2036 alin. (1), art. 2037 Cod civil (în vigoare la data relevantă speței), raportate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul a considerat soluția instanței de fond prin care s-a constatat încălcarea dreptului lui Prohorov Vladimir, garantat de art. 6 din CEDO, art. 1 Protocolul 1 din Convenție, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, cât și încasarea prejudiciului moral în sumă de 5 000 de lei întemeiată, iar în partea încasării venitului ratat pentru perioada ianuarie 2016-august 2016 pentru apartamentul nr. 3 consideră ca instanța de fond greșit a dispus încasarea acestuia, deoarece prejudiciul material sub forma venitului ratat până la data de 26 august 2016, a fost încasat prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2018, iar pentru perioada de până în iunie 2017, acțiunea urmează a fi respinsă, ca fiind tardivă, or, acțiunea a fost depusă la data de 24 iunie 2020.

În context, Colegiul a reținut că, prima instanță nu a luat în considerație că, apelantul a fost lipsit de posibilitatea de a folosi și al doilea apartament nr. XXXXX din str. XXXXX, XXXXX, mun. XXXXX, menționând că, venitul ratat urmează a fi încasat în legătură cu lipsirea posibilității de a se folosi de acest bun pentru perioada iulie 2017 – iunie 2020, or, pentru perioada ianuarie 2016 - decembrie 2016, venitul ratat a fost încasat, iar pentru perioada ianuarie 2017 - iunie 2017, acțiunea este depusă tardiv.

Colegiul a respins argumentele reprezentantului Ministerului Justiției, cu privire la lipsa probelor care ar arăta evaluarea prețului pentru m2 și că prețul indicat este anume pentru bunurile imobile respective, or, apelantul a prezentat probele sale, potrivit art.118 CPC, acestea nefiind combătute prin alte probe.

Totodată, a apreciat critic și argumentele apelantului Ministerului Justiției precum că, intimatul Prohorov Vladimir nu a prezentat valoarea exactă a bunurilor, reieșind din starea acestuia, mobilierul prezent sau condițiile de trai, or, argumentele invocate sunt vădit lipsite de suport juridic, fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței.

La 04 iunie 2021, Ministerul Justiției, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, precum și au dat o apreciere greșită materialului probator, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 04 iulie 2021, Prohorov Vladimir, a declarat recurs, solicitând admiterea recursului și modificarea deciziei instanței de apel în ceea ce privește mărimea compensației pentru prejudiciul material cauzat sub forma venitului ratat și prejudiciului moral cauzat pe parcursul anului 2020, cu majorarea acesteia și încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Prohorov Vladimir, a sumei de 371 810 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat sub forma venitului ratat pentru neexecutarea deciziei din 04 aprilie 2000 a Tribunalului Chișinău, pe parcursul anilor 2016-2020 și suma de 15 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat pentru neexecutarea deciziei din 04 aprilie 2000 pe parcursul anului 2020.

În susținerea recursului s-a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea ce ține de stabilirea mărimii compensației pentru prejudiciul material cauzat sub forma venitului (profitului) ratat, și prejudiciului moral cauzat, în rest consideră decizia instanței de apel întemeiată și motivată.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 07 aprilie 2021 și a expedit-o participanților la proces la data de 31 mai 2021 (f.d. 200-202, Vol. I).

Astfel, recursurile sunt declarate în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 18 august 2021 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 17, Vol. II), or, până la data examinării cauzei careva referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Ministerul Justiției și de Prohorov Vladimir, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției și de Prohorov Vladimir, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes

(cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de Ministerul Justiției și de Prohorov Vladimir, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției și de Prohorov Vladimir, împotriva deciziei din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat